

ТИПОВА ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників «Керівництво
закладом освіти та організація безпечного і підтримувального
освітнього середовища»

Розробник(и): ФОП Дячук Людмила Федорівна, РНОКПП 2384007045

Рецензент(и): Фізична особа підприємець Л. Ф. Дячук

Термін дії програми: з 2025 до 2030 року

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність типової програми - Керівник закладу освіти сьогодні відповідає не лише за якість навчання, а й за життя і безпеку дітей та колективу: укриття і евакуація, інклюзивні класи та команди супроводу, профілактика булінгу, підтримка педагогів, які вигорають, і водночас внутрішня система якості, інституційний аудит та цифрове адміністрування. Програма для директора, заступника, педагога-організатора і бібліотекаря будує управління навколо безпечного і підтримувального середовища як основи якості освіти.

Цільова група: Керівники закладів освіти та їхні заступники, керівники методичних об'єднань, педагоги-організатори, бібліотекарі закладів освіти, педагогічні працівники кадрового резерву на керівні посади.

Професійний стандарт: «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти» (2021); для педагогів-організаторів і бібліотекарів - «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024)

Напрями підвищення кваліфікації (відповідно до Порядку, затвердженого постановою КМУ від 21.08.2019 № 800):

- розвиток управлінської компетентності (для керівників закладів освіти, науково-методичних установ та їхніх заступників)
- створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, особливості (специфіка) інклюзивного навчання, забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами
- розвиток професійних компетентностей (знання навчального предмета, фахових методик, технологій)

Обсяг (тривалість): Загальний обсяг підвищення кваліфікації за цією програмою в межах одного освітнього циклу становить від 2 до 30 годин (0,06-1 кредит ЄКТС) та визначається індивідуально залежно від кількості обраних слухачем освітніх компонентів (тем). Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. У кожному випадку у сертифікаті зазначається фактично пройдений обсяг годин та тематика навчання.

Особливості реалізації програми - Програма реалізується дистанційно: відеолекції, розбір управлінських ситуацій, зразки локальних документів і алгоритмів, самостійна робота з нормативними та методичними матеріалами і підсумкове завдання. Програма має модульну структуру: модулі відповідають напрямкам підвищення

кваліфікації, кожна тема модуля є логічно завершеним освітнім компонентом і може реалізовуватися автономно. Підсумковий обсяг в межах одного освітнього циклу формується накопиченням обраних тем. За результатами кожного освітнього циклу видається окремий документ про підвищення кваліфікації із зазначенням фактично пройдених годин та тематики навчання.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна

Вид підвищення кваліфікації: курси (навчання за програмами підвищення кваліфікації)

Мета підвищення кваліфікації – Розвиток управлінської, організаційної та лідерської компетентностей керівників і педагогічних працівників закладів освіти: організація безпечного та інклюзивного освітнього середовища, забезпечення якості освіти, підтримка колективу, взаємодія з громадою і родинами.

Завдання підвищення кваліфікації:

- опанувати нормативні засади діяльності закладу освіти, автономії, внутрішньої системи забезпечення якості та інституційного аудиту
- вибудувати систему безпеки закладу: цивільний захист, охорона праці, дії в надзвичайних ситуаціях, безпека в цифровому середовищі
- організувати інклюзивне навчання і команди супроводу на рівні закладу, профілактику булінгу та дискримінації
- освоїти інструменти підтримки колективу, розподілу навантаження, профілактики вигорання і конфліктів
- удосконалити стратегічне та поточне планування, роботу з даними і цифрове адміністрування
- організувати виховну роботу, учнівське самоврядування, роботу бібліотеки як простору підтримки і взаємодію з громадою

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- управлінська (стратегічна, організаційна) компетентність
- здатність до організації безпечного та інклюзивного освітнього середовища
- лідерська та комунікаційна компетентність
- нормативно-правова компетентність
- компетентність забезпечення якості освіти
- компетентність педагогічного партнерства
- інформаційно-цифрова компетентність адміністратора

Очікувані результати підвищення кваліфікації: Слухачі зможуть керувати закладом освіти з пріоритетом безпеки і підтримки: організувати цивільний захист та охорону праці, інклюзивне навчання і профілактику булінгу, вибудувати внутрішню систему якості, підтримувати колектив, планувати розвиток закладу та вести виховну, бібліотечну і громадську взаємодію.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації – Оцінювання здійснюється на основі виконання рекомендованих практичних та самостійних завдань, участі в проєктній діяльності, тестування або підсумкової роботи відповідно до програми.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації – Сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка із зазначенням теми, обсягу годин та кредитів ЄКТС відповідно до вимог законодавства.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Модулі плану відповідають напрямам: директор і заступник директора, педагог-організатор, бібліотекар. Тема модуля є окремим освітнім компонентом обсягом від 2 до 30 годин; слухач обирає теми під свою посаду, проходити всі теми не обов'язково.

№	Модуль (напрямок)	Кількість тем	Лекції, год (на тему)	Самостійна робота, год (на тему, мін.-макс.)	Усього, год (на тему, мін.-макс.)
1	Директор/Заступник директора	7	1	1-29	2-30
2	Педагог-організатор	2	1	1-29	2-30
3	Бібліотекар	8	1	1-29	2-30
	Разом тем у програмі	17			

Перелік тем за модулями

Модуль 1. Директор/Заступник директора (7 тем)

1. Випуск без затримки свідоцтв: що керівник перевіряє в АІКОМ-2, поки 9 клас НУШ ще вчиться
2. Керівник школи та заступник: АІКОМ-2, достовірні дані 9 класу НУШ і замовлення свідоцтв про базову середню освіту
3. Використання інформаційних технологій в роботі заступника директора з НВР
4. Нові підходи до наставництва в ЗЗСО. Супервізія
5. Використання інноваційних педагогічних технологій в освітньому процесі сучасного закладу освіти
6. Алгоритм організації дистанційної форми навчання в освітньому закладі.
7. Створення цікавих проєктів для конкурсів та грантів.

Модуль 2. Педагог-організатор (2 тем)

1. Педагог-організатор. Підвищення кваліфікації.
2. Педагог-організатор: потенціал соцмереж у формуванні виховних взірців.

Модуль 3. Бібліотекар (8 тем)

1. Від книгосховища до освітнього хабу: нова роль шкільної бібліотеки у сучасній школі.
2. Сучасна шкільна бібліотека в боротьбі за читача: видимість, партнерства та нові можливості розвитку
3. Підвищення читацької активності учнів 7 класу НУШ: ролі вчителя та створення читацької атмосфери в класі
4. Розвиток читацької компетентності учнів 7 класу НУШ
5. Читачі й читачки 7 класу НУШ: хто вони?
6. Розвиток професійних навичок сучасного бібліотекаря. Методи залучення читачів.
7. Сучасна бібліотека - трансформації та адаптації.
8. Бібліотека НУШ: розвиток навичок майбутнього через читання

3. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

Модуль 1. Директор/Заступник директора

Мета модуля: Розвиток управлінської компетентності лідерів освіти.

Завдання модуля:

- Вивчення правових засад автономії закладу освіти
- Опанування технік командного менеджменту та делегування
- Розробка стратегії розвитку закладу

Модуль 2. Педагог-організатор

Мета модуля: Підвищення професійної кваліфікації педагогів-організаторів.

Завдання модуля:

- Вивчення сучасних форматів виховної роботи
- Опанування методів розвитку лідерських якостей учнів
- Організація шкільних акцій та волонтерських рухів

Модуль 3. Бібліотекар

Мета модуля: Вдосконалення професійної майстерності бібліотекарів у цифровому середовищі.

Завдання модуля:

- Вивчення методів популяризації читання (буктрейлери)

- Опанування навичок медіаграмотності
- Організація електронних каталогів та баз даних

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи:

1. Закон України Про вищу освіту
2. Закон України Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій
3. Закон України Про дошкільну освіту
4. Закон України Про загальну середню освіту
5. Закон України Про інноваційну діяльність
6. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність
7. Закон України Про наукову і науково-технічну експертизу
8. Закон України Про освіту
9. Закон України Про позашкільну освіту
10. Закон України Про професійно-технічну освіту
11. Концепція розвитку післядипломної освіти в Україні
12. Національна доктрина розвитку освіти
13. Положення про державний вищий навчальний заклад
14. Положення про дистанційне навчання
15. Положення про інститути післядипломної педагогічної освіти
16. Положення про організацію навчального процесу
17. Постанова кабінету міністрів України від 28.03.2002 № 379 Про затвердження Державної програми "Вчитель"

Основна література:

1. Абетка для директора. URL: <https://bit.ly/2YDTDXJ>
2. Автономія як шлях до ефективного менеджменту школи : методичні рекомендації / Сеїтосманов А., Фасоля О., Мархлевські В. - К., 2019. - 47 с.
3. Автономія як шлях до ефективного менеджменту школи. Методичні рекомендації. / Сеїтосманов А., Фасоля О., Мархлевські В. Київ, 2019, 47 с.
4. Бурдун В.М. Стратегічне планування. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад.: Ю. П.Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. Київ : НАДУ, 2010. 820 с.
5. Від керівника до лідера : практичні поради для 57 директорів шкіл та керівників відділів освіти / Анна Уварова, Поліна Гоч. - Київ : Центр інноваційної освіти «Про.Світ», 2019. - 60 с. - URL : <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/521/12,2019.pdf>
6. Від керівника до лідера: практичні поради для директорів шкіл та керівників відділів освіти / А.Уварова. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/521/12.2019.pdf>
7. Денисенко О. Накази з кадрових питань : оформляємо без помилок І Олександр Денисенко // Практика управління закладом освіти. -2022. - № 1. - URL: <https://rn.edirshkoly.mcfr.ua/945958?forccDeviceType^l>
8. Досліджуємо світ цікаво : збірник дидактичних матеріалів до навчальних тижнів курсу «Я досліджую світ» за типовою освітньою програмою, розробленою авторським колективом під керівництвом Р.Шияна / авт.-уклад. Л.Добровольська, В.Андросова. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2018. 204 с.
9. Дуткевич Т.В. Техніка управлінської діяльності в закладі освіти. Київ: КНТ, 2020. 194 с.
10. Калошин В.Ф. До навчання творчого мислення. Управління школою : основа професійного зростання. 2015. № 19-21. С. 68-73.

11. Кальчева О.Ю., Місяк О.К. Методичний посібник до програми «Управління гнівом». Київ, 2015. 60 с.
12. Керівництво з проведення інтерв'їв та супервізій / автор-упорядник Т. Артеменко. Черкаси, КНЗ «ЧОІПОПП Черкаської обласної ради», 2021. 42 с. URL: <https://cutt.ly/dEUkz1u>
13. Клепко С.В. Формування лідерської компетентності у школі. Полтава, 2012. С. 86-97.
14. Кoberник І., Краснова К. Ефективні комунікації для освітніх управлінців : посіб. URL: <https://bit.ly/37kGdnf>
15. Ковбасюк Ю. В. Державне управління : підручник : у 2 т. Київ ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2012. Т. 1. 564 с.
16. Копильчук В. Інтегровані уроки як засіб підвищення якості знань учнів. URL: <http://itcm.comp-sc.if.ua/2018/kopylchuk.pdf>.
17. Любченко Н. В. Потенціал кластерних механізмів в управлінні освітою в умовах децентралізації влади. Вісник післядипломної освіти. Серія: Управління та адміністрування. 2016. Вип. 2 (31). С. 65-81.
18. Лютко О. М. Запровадження мотиваційного менеджменту в закладі освіти / О. М. Лютко. - Рівне : РОІГПО, 2018. - 180 с.
19. Матвієнко О. Інформаційний менеджмент: аналіз предметної галузі. Вісник Книжкової палати. 2004. № 8. С. 13-17.
20. Менеджмент освітньої організації. Харків : ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.
21. Освітнє лідерство : від теорії до практики : монографія / За наук. рсд. В. Р. Міляєвої ; Київський університет імені Бориса Грінченка [Електронне видання]. - Київ ; Кривий Ріг : вид. Р. А. Козлова, 2021. -296 с.
22. Ощепко Т.В. Професійна компетентність керівника загальноосвітнього навчального закладу. URL: <https://bit.ly/3vbYTQA>
23. Поспелова Т. Розвиток лідерського потенціалу керівника закладу середньої освіти : навч. посіб. Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 36 с.
24. Про анкету самооцінювання : наказ Державної служби якості освіти України від 29 березня 2021 № 01-11/26. URL: <https://sqe.gov.ua/law/pro-anketu-samoocinyuvannya/>
25. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації керівників закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти : наказ МОН від 12.10.2022 № 905. URL: <https://bit.ly/3vgA4Fe>
26. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації новопризначених керівників закладів загальної середньої освіти : наказ МОН від 16.09.2022 № 817. URL: <https://bit.ly/3jkPBkS>
27. Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі : указ Президента України від 25.05.2020 №195/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/195/2020#Text>
28. Пшенична Л. В. Керівник навчального закладу : навч. посіб. І Л. В. Пшенична. - Суми : вид-во «СумДПУ імені А. С. Макаренка», 2016. - 520 с.
29. Романовський О.Г., Гура Т.В., Книш А.Є., Бондаренко В.В. Теорія і практика формування лідера: навч. посіб. Харків, 2017. 100 с
30. Рябова З. В. Наукові основи маркетингового управління в освіті: монографія. Київ : Пед. думка, 2013. 268 с.
31. Сайт. Державна служба якості освіти. Інституційний аудит. URL: <https://sqe.gov.ua/>
32. Самооцінювання закладу освіти: ефективний інструмент підвищення управлінської діяльності. URL: <https://bit.ly/3wUZ8lt>
33. Сейтосманов А., Фасоля О. Нова школа у нових громадах : посібник з ефективного управління освітою в об'єднаних територіальних громадах. Київ, 2017. 128 с.
34. Типова освітня програма для учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко : наказ МОН України від 12.08.2022 № 743) URL: <https://cutt.ly/p0l8HA1>

35. Типова освітня програма для учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р.Б.Шияна : наказ МОН України від 12.08.2022 № 743) URL: <https://cutt.ly/p0l8NA1>
36. Траутманн, Франц. Керівництво по інтервізії. Інститут Трімбос (Інститут психічного здоров'я і залежностей Голландії). Управління ООН по наркотикам і злочинності. Проектне Бюро в Балтійських країнах, 2010. 18 с.
37. Управління особистими фінансами : навчальний посібник / Н.А. Ясинська. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 352 с.
38. Управлінська діяльність керівника навчального закладу : [навч. посібн.]. Вінниця, 2018. 196 с.
39. Управлінське лідерство : виклики сьогодення : колективна монографія ; за заг. ред. В. В. Толкованова. Хмельницький : ПП Мельник А. А., 2013. 600 с.
40. Хобзей Павло. Директор школи має вести колектив до змін. Освіта.ua. URL: <http://osvita.ua/school/reform/55280/>

Додаткова література:

1. Академічна доброчесність у середній школі: методичні рекомендації. URL: <https://tinyurl.com/chesnist>
2. Волощенко О., Козак О. Інтеграція медіаграмотності у навчальний предмет «Я досліджую світ» : навчально-методичний посібник. Київ : Академія вільної преси, Центр вільної преси, 2020. 36 с.
3. Деякі питання організації та проведення супервізії: наказ МОН від 18.10.2019 р. №1313. URL: <https://bit.ly/3Vm9jeg>
4. Калініна Л. М. Реформування освіти в Чеській республіці. Вересень. 2013. № 1-2 (62-63). С. 10-24.
5. Коноваленко Ю. Тьютори, Едвайсери, Коучі, Фасилітатори, Ментори, Наставники – розбираємось хто це. 2017. URL: <https://bit.ly/3UjIRjX>
6. Котлер Ф. Стратегічний маркетинг для навчальних закладів / Ф. Котлер, Карен Ф. А. Фокс ; пер. с англ. Київ : УАМ, Вид. Хімджест, 2011. 580 с.
7. Лоулер Е. та ін. Мотиваційний менеджмент: теоретичний аспект. Київ, 2017. 160 с.
8. Менеджмент та маркетинг в сучасних освітніх організаціях: колект. навч. посіб. / Авт. колектив: за ред. З.В. Рябової. - Київ : НАПН України, Ун-т менедж. освіти, 2021.-273 с.
9. Фасоля А. Читацька компетентність: що формуємо, що і як перевіряємо й оцінюємо. Дивослово, № 9. 2017. С. 8-15.
10. Фінанси : збірник тестових завдань. І. І. Біломістна. Харків : ХІБС УБС НБУ, 2010. 64 с.
11. Capt V. L'enseignement du français et le défi du numérique. URL: <http://surl.li/earop>
12. Profil européen pour la formation des enseignants de langue étrangère : un cadre de référence (Le Guide). URL: <http://surl.li/ealao>